

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

**КАФЕДРА УКРАЇНОЗНАВСТВА, ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Р. Б. Папірник

2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КУЛЬТУРА НАУКОВОЇ МОВИ»

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність	<u>281 «Публічне управління та адміністрування»</u> (шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійна програма	<u>«Управління та адміністрування регіональних економічних систем»</u> (назва освітньої програми)
освітній ступінь	<u>бакалавр</u> (назва освітнього ступеня)
форма навчання	<u>денна</u> (денна, заочна, вечірня)
розробник	<u>Баранник Олена Юріївна</u> (прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Силабус вибіркової навчальної дисципліни «Культура наукової мови» укладений відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління і адміністрування». Навчальна дисципліна належить до циклу професійної підготовки (вибіркова) і спрямована на формування у студентів загальнонаукових, інструментальних та особистісних компетенцій майбутніх спеціалістів, формування гармонійної, інтелектуально-розвиненої особистості. Навчальна дисципліна дозволяє розширити знання студентів про культуру української наукової мови, мовні засоби наукового тексту, допомогти їм оволодіти важливими процедурами сучасного наукового письма, розвинути потребу в нормативному використанні засобів наукової мови для успішної презентації результатів професійної та наукової діяльності. Предметом вивчення курсу є сучасна українська літературна мова наукової сфери в її усній та писемній формах.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			III	
Всього годин за навчальним планом, з них:	105	3,5	105	
Аудиторні заняття, у т. ч:	30		30	
лекції	30		30	
лабораторні роботи				
практичні заняття				
Самостійна робота, у т. ч:	75		75	
підготовка до аудиторних занять	15		15	
підготовка до контрольних заходів	6		6	
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	54		54	
підготовка до екзамену				
Форма підсумкового контролю			залік	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни полягає в розкритті закономірностей та особливостей наукового тексту та у вивченні основних науково-теоретичних і мовно-прагматичних засад оформлення наукових документів різних жанрів, забезпечивши в такий спосіб належний рівень підготовки й захисту наукових текстів протягом навчання.

Завдання дисципліни:

- опанувати основну загальнонаукову термінологію;
- засвоїти різні види наукового дискурсу;
- систематизувати спеціальну наукову термінологію;
- з'ясувати особливості формально-наукової й мовно-прагматичної організації наукового документа;
- засвоїти особливості писемного наукового мовлення;
- опрацювати своєрідність наукового усного мовлення;
- усвідомити особливості культури наукової мови;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- розвивати творче мислення студентів;
- ознайомити студентів зі стильовим різноманіттям української літературної мови, зокрема з науковим стилем;
- формувати вміння щодо написання та оформлення наукових робіт (рефератів, курсових та дипломних робіт, звітів тощо).

Пререквізити дисципліни: базові знання з курсу української мови в середній школі.

Постреквізити дисципліни: курс стане передумовою вивчення таких навчальних дисциплін, як «Українська мова за професійним спрямуванням», «Філософія», «Логістика», «Економічна теорія» та інших курсів, під час оволодіння якими необхідними є навички публічного виступу, наукових дискусій, оформлення власних наукових розвідок; курс допоможе у вивченні термінології фаху, стане в нагоді під час написання науково-дослідних робіт студента та їх захисту тощо.

Компетентності:

Інтегральна компетентність: за основу береться опис відповідного кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій (НРК), згідно із Законом України «Про освіту»:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-3. Здатність до усного і письмового спілкування й використання державної мови, у тому числі у професійній сфері.

Заплановані результати навчання.

РН-4. Демонструвати вміння застосовувати норми та правила професійного спілкування діловою українською мовою; пояснювати специфіку використання української мови в процесі вирішення управлінських питань регіонального розвитку

Методи навчання: інформаційно-повідомлювальний, пояснювальний, інструктивно-практичний, пояснювально-спонукальний, проблемного викладу, частково-пошуковий; аналітичний, синтетичний, порівняння, узагальнення, конкретизації і виділення головного.

Форми навчання: індивідуальні, групові, колективні, фронтальні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с.р
Змістовий модуль 1. Культура наукової української мови					
Тема 1. Мовні і жанрові особливості наукового стилю	14	2			12
Тема 2. Засоби вираження спеціальних реалій, категорій, понять наукової мови	13	4			9
Тема 3. Тексти різних жанрів: сутність, структура, семантика	13	4			9
Тема 4. Аналіз наукового тексту.	13	4			9
Тема 5. Композиція писемного наукового тексту.	13	4			9
Тема 6. Мовне оформлення композиції наукового тексту.	13	4			9
Тема 7. Електронна презентація наукового виступу	13	4			9
Тема 8. Поняття про публічну монологічну мову.	13	4			9
Разом за змістовим модулем 1	105	30			75
Усього годин	105	30			75

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ лекц. заняття	Тема занять	Кількість годин
1	Мовні і жанрові особливості наукового стилю. Абстрагованість наукового стилю. Підкреслена логічність наукового стилю. Точність і однозначність наукового стилю. Якість наукового стилю. Об'єктивність викладу. Жанри наукового стилю.	2

2,3	Засоби вираження спеціальних реалій, категорій, понять. Поняття про термін. Загальнонаукові терміни. Міжгалузеві терміни. Вузькоспеціальні терміни.	4
4,5	Тексти різних жанрів: сутність, структура, семантика. Науковий текст як термін. Принципи укладання наукових текстів. Ознаки наукового тексту. Архітектоніка наукового тексту. Види текстів	4
6,7	Аналіз наукового тексту. Особливості читання наукового тексту. Сприймання, усвідомлення, розуміння наукового тексту. Інтерпретація наукового тексту та її особливості. Тезування. Конспект. Реферат. Анотація. Особливості мовного оформлення.	4
8,9	Композиція писемного наукового тексту. Заголовок наукового тексту. План наукового тексту. Рубрикація. План-конспект. Джерело наукової інформації. Огляд літератури.	4
10,11	Мовне оформлення композиції наукового тексту. Мовне оформлення частин роботи. Бібліографія. Посилання. Цитати.	4
12,13	Електронна презентація наукового виступу. Роль інформаційних засобів у науковому виступі. Характеристика електронної презентації та її структура. Принципи створення успішних електронних презентацій. Особливості сприйняття електронного тексту.	4
14,15	Поняття про публічну монологічну мову. Ораторська мова. Тематика публічних промов. Форми реалізації публічного мовлення. Підготовка публічної промови. З історії публічної мови.	4

**6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ НЕ ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ**

**7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ
ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ НЕ ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ**

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
	Підготовка до аудиторних занять	15
	Підготовка до контрольних заходів	6
	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	54
1	Тенденції розвитку української наукової мови на сучасному етапі	9
2	Засоби забезпечення статусу престижності української наукової мови. Історичний досвід	9
3	Текст як форма реалізації мовно-навчальної діяльності	9
4	Труднощі української словозміни та словопоєднання у науковому мовленні	9
5	Невербальні засоби спілкування	9
6	Сучасні технології академічного письма	9

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Усний метод, тестовий, письмовий.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. КУЛЬТУРА НАУКОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Підсумкова оцінка виставляється студентам, які виконали всі види робіт протягом семестру.

Оцінка в 100 балів складається з оцінювання

- відвідування лекційних занять (15 занять по 1 балу = 15 балів);
- усні відповіді (оцінюються в 0-5 балів під час кожного лекційного заняття: 15 занять по 5 балів = 65 балів)

Критерії оцінювання усної відповіді:

5 балів: студент чітко і логічно відповідає на поставленні питання, не припускається жодної помилки, робить правильні логічні висновки;

4 бали: студент показав знання теоретичного матеріалу, застосував їх на практиці, але допустив неточності при висвітленні окремих завдань чи вправ;

3-2 бали: студент у цілому відповів на поставленні запитання, але має певні прогалини у знаннях теоретичного та практичного матеріалу;

1-0 балів: студент не зумів дати задовільну відповідь на питання, майже не орієнтується у вивченому матеріалі;

- контрольна робота (20 балів). Контрольна робота має п'ятнадцять варіантів з п'ятьма завданнями з тем пройденого матеріалу. Завдання носять практичний характер й оцінюються у 4 бали за кожне правильно виконане завдання (5 завдань по 4 балів = 20 балів)

Критерії оцінювання завдань:

4 бали: студент чітко і логічно відповідає на поставленні питання, не припускається жодної помилки, робить правильні логічні висновки;

3 бали: студент показав знання теоретичного матеріалу, застосував їх на практиці, але допустив неточності при висвітленні окремих завдань;

2 бали: студент у цілому відповів на поставленні запитання, але має певні прогалини у знаннях теоретичного та практичного матеріалу;

1 бал: студент не зумів дати задовільну відповідь на питання, майже не орієнтується у вивченому матеріалі;

0 балів: студент не відповів правильно на жодне із запропонованих завдань.

Порядок зарахування пропущених занять. Відбувається шляхом самостійного опрацювання студентами навчального матеріалу з теми пропущеного заняття. Перевірка набутих знань здійснюється викладачем шляхом усного опитування студента за темою пропущеного лекційного заняття (відповідно до графіку консультацій).

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гриценко Т.Б. Українська мова та культура мовлення: навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2005. – 536 с.
2. Загнітко А. П. , Данилюк І. Г. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2006. – 480 с.
3. Культура фахового мовлення: навч. посіб / за ред. Н.Бабич. – Чернівці: Книги – XXI. – 496 с.
4. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови : навч. посіб. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – 360 с.
5. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування: Навч. посібник. – К.: Каравела, 2008.
6. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навч. посіб. / О.М.Семенов. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 216 с.
7. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови. – К., 1997.

Допоміжна

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004.
2. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник/ За ред. Н.Д.Бабич. – Чернівці: Книги–XXI, 2005.
3. Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура фахової мови: навч. посіб. – К.: ВЦ «Академія», 2007.
4. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилїстика української мови: Підручник. – К.: Вища школа, 2003.
5. Панько Т.І., Кочан І.М., Мацюк Г.П. Українське термінознавство: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей. – Львів: Світ, 1994.
6. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: Навч. посібник. – К.: Знання, 2006.
7. Токарська А.С., Кочан І.М. Українська мова фахового спрямування для юристів. – Львів: Світ, 2008.
8. Українська мова: Енциклопедія. – К.: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана, 2004.
9. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: навч. посібник. – К.: «Академвидав», 2004.
10. Шевчук С.В., Кабиш О.О., Клименко І.В. Українська мова. Комплексна підготовка до тестування: Навчальний посібник. – К.: Арій, 2008.
11. Великий російсько-український політехнічний словник / за ред. О.С. Благовещенського. – К.: ВД «Чумацький Шлях», 2002. – 749 с.
12. Головащук І.С. Словник-довідник з правопису та слововживання. – К., 1989.
13. Головащук І.С. Російсько-український словник сталих словосполучень. – К., 2001.
14. Головащук І.С. Складні випадки наголошення. Словник-довідник. – К., 2001.
15. Головащук І.С. Словник наголосів. – К., 2000.
16. Головащук І.С. Українське літературне слововживання: Словник-довідник. – К., 1995.
17. Єрмоленко С.Я. Новий російсько-українській словник-довідник. – К., 1999.
18. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. – К.: Видавництво «Українська книга», 2004.
19. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. – Львів: БаК, 2006.
20. Олійник О., Сидоренко М.М. Російсько-український словник наукової термінології. – К., 1994.
21. Олійник О., Сидоренко М.М. Українсько-російський і російсько-український тлумачний словник. – К., 1991.
22. Орфографічний словник української мови / Уклад. Головащук І.С. – К., 1994.
23. Орфоепічний словник української мови. – К., 1995.
24. Російсько-український словник: Сфера ділового спілкування / За ред. Тараненко А.А. – К., 1996.
25. Російсько-український фразеологічний словник: Фразеологія ділової мови / Уклад. Підмогильний В., Плужник Є. – К., 1993.
26. Словник будівельних термінів. / За ред. О.Мельничука. – К., 2005.
27. Словник іншомовних слів. / За ред. О.Мельничука. – К., 2005.
28. Словник скорочень української мови. – К., 1982.
29. Словник труднощів української мови / За ред. Єрмоленко С.Я. – К., 1989.
30. Словник української мови: У 11 т. – К., 1971 – 1981.
31. Словник-довідник з культури української мови / Д.Гринчишин, А. Капелюшний, О.Сербенська, З.Терлак. – К.: Знання, 2006.
32. Словник-довідник труднощів української мови. – К., 1992.

33. Тараненко А.А., Брицын В.М. Русско-украинский словарь для деловых людей. – К., 1992.

34. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. – К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007.

35. Український орфографічний словник: Близько 165 тис.слів / За ред. В.М.Русанівського – К.: Довіра, 2006.

36. Шевчук С.В. Російсько-український словник ділового мовлення = Русско-украинский словарь деловой речи. – К.: Вища школа, 2008.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. <http://mon.gov.ua/> – Міністерство Освіти і науки України
2. www.ednu.kiev.ua – Освітня мережа України
3. www.eu-edu.org – Європейський освітній портал
4. www.osvita.org.ua – Освітній портал
5. www.udl.org.ua – українська система дистанційного навчання
6. www.litopys.org.ua
7. www.mova.info
8. www.novamova.com.ua
9. www.pereklad.kiev.ua
10. www.pravopys.net
11. www.r2u.org.ua
12. www.rozum.org.ua
13. <http://slovopedia.org.ua/>
14. <http://tsybulyanskabigmirnet.blogspot.com/>
15. <https://www.dilovamova.com/> – українське ділове мовлення
16. webpen.com.ua – тренажер з правопису української мови

Розробник _____ (О. Ю. Баранник)
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (О. О. Кахович)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри українознавства, документознавства та інформаційної діяльності

Протокол від «1» жовтня 2019 року № 4